

Το κάπνισμα και η λοίμωξη COVID-19

Στις 25 Μαΐου 2020 δημοσιεύτηκε στο περιοδικό The Lancet Respiratory Medicine άρθρο σχετικά με τη χρήση καπνού και τη λοίμωξη από το νέο κορωνοϊό ([https://doi.org/10.1016/S2213-2600\(20\)30239-3](https://doi.org/10.1016/S2213-2600(20)30239-3)). Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Μαρία Γαβριατοπούλου**, **Γιάννης Ντάνας** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ), συνοψίζουν τα κύρια ευρήματα της μελέτης. Μολονότι οι φόροι από τις πωλήσεις καπνού αποτελούν σημαντικό έσοδο για τις κυβερνήσεις και δημιουργούν εκατομμύρια θέσεις εργασίας παγκοσμίως, το κάπνισμα μπορεί να προκαλέσει στο 50% των καπνιστών θανάτους και επιπλοκές δημιουργώντας συγχρόνως και σημαντική επιβάρυνση στα συστήματα υγείας. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το ενδεχόμενο οξείας λοίμωξης του αναπνευστικού στους καπνιστές αποκτά επίκαιρο χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό τα μέτρα πρόληψης και τα μέτρα υποστήριξης για τη διακοπή του καπνίσματος αποκτούν αυτή τη χρονική στιγμή περαιτέρω σημασία. Ο κίνδυνος μόλυνσης είναι πολλαπλάσιος στα χαμηλά και μεσαία κοινωνικοοικονομικά στρώματα στις περιόδους πανδημιών. Μερικές χώρες όπως η Νότια Αφρική και η Ινδία απαγόρευσαν την πώληση καπνού κατά την περίοδο του lockdown για να περιορίσουν τη μετάδοση του ιού. Η αποτελεσματικότητα αυτής της πρακτικής δεν είναι ακόμη επιστημονικά τεκμηριωμένη. Έχουν περιγραφεί αρκετοί μηχανισμοί οι οποίοι μπορούν να αυξήσουν τον κίνδυνο λοιμώξεων αναπνευστικού στους καπνιστές. Οι καπνιστές έχουν επηρεασμένο ανοσοποιητικό σύστημα με επηρεασμένη τη λειτουργία των μακροφάγων και ως εκ τούτου είναι περισσότερο ευάλωτοι σε λοιμώξεις, για παράδειγμα έχουν διπλάσιο κίνδυνο για λοίμωξη από το μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης. Επιπλέον, ο κίνδυνος για λοίμωξη από μυκόπλασμα, λεγιονέλλα, πνευμονιόκοκκο και γρίπη είναι περίπου 3-5 φορές υψηλότερος στους καπνιστές. Τα δεδομένα από τις προηγούμενες επιδημίες με τους ιούς MERS και SARS δεν είναι απολύτως ξεκάθαρα. Σε μελέτη από την Κορέα φάνηκε πως ο κίνδυνος της θνητότητας ήταν 2,55 φορές υψηλότερος για τους καπνιστές, αλλά η μελέτη συμπεριέλαβε

μικρό αριθμό ασθενών. Για τη λοίμωξη από το νέο κορωνοϊό, τα δεδομένα δεν είναι ακόμη ξεκάθαρα. Σε μία πρόσφατη ανασκόπηση, το κάπνισμα δεν φάνηκε να είναι παράγοντας κινδύνου για μόλυνση από τον ιό, αλλά συσχετίστηκε με αυξημένο κίνδυνο σοβαρής νόσου και ανάγκης για μηχανική υποστήριξη. Μια άλλη μετα-ανάλυση όμως δεν απέδειξε συσχέτιση με σοβαρή νόσο. Η μεγαλύτερη έως τώρα μελέτη από το Ηνωμένο Βασίλειο αναφέρει 1,25 φορές αυξημένο κίνδυνο θανάτου στους καπνιστές συγκριτικά με τους μη καπνιστές. Τα δεδομένα αυτά ενδεχομένως οφείλονται σε υπερέκφραση του υποδοχέα της αγγειοτενσίνης ACE2 στους καπνιστές. Δεν έχει όμως αποδειχθεί πως τροποποιήσεις στην έκφραση και βιοδιαθεσιμότητα του υποδοχέα μπορεί να έχουν επιπτώσεις στη θνητότητα. Δεδομένα από τη Γαλλία αναφέρουν πως το κάπνισμα μπορεί να έχει προστατευτική επίδραση έναντι της λοίμωξης από τον ιό διαμέσου αλληλεπίδρασης με τους υποδοχείς ακετυλοχολίνης όμως τα δεδομένα αυτά δεν έχουν αποδειχθεί και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παρακινήσουν την έναρξη του καπνίσματος. Δεδομένα για την πιθανότητα μόλυνσης σε όσους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό τσιγάρο δεν έχει τεκμηριωθεί. Όλοι οι καπνιστές πρέπει να ενθαρρύνονται να διακόψουν το κάπνισμα και να λαμβάνουν ψυχολογική και φαρμακευτική υποστήριξη. Η απαγόρευση πώλησης καπνού δε φαίνεται να αποτελεί λύση γιατί συνήθως οδηγεί στην άνθιση του παραεμπορίου. Η διακοπή του καπνίσματος θα βοηθήσει όχι μόνο βραχυπρόθεσμα κατά την περίοδο της επιδημίας αλλά θα μειώσει και τις μακροπρόθεσμες επιπλοκές του καπνίσματος.